

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse: 22/00326-3

Vår dato: 31.01.2023

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Fellesorganisasjonen (FO)s krav til statsbudsjett 2024 til helse- og omsorgsdepartementet

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforeningen for sosialarbeidere. FO organiserer nærmere 35 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

FO sine krav til statsbudsjettet handler om å investere i velferdsstaten og i de ansatte som jobber der. En trygg, åpen og tilgjengelig velferdsstat er vår felles beredskap for å løse og forbygge kriser. Det siste året har vært preget av kriser. Økte strømpriser, dyrere matvarer og rentehevinger preger de fleste familier i Norge, men som alltid rammer krisene hardest dem som hadde det vanskelig fra før. I stramme økonomiske tider er en aktiv fordelingspolitikk og kraftfull sosialpolitikk spesielt viktig.

Vi er opptatt av at tillitsreformen følges opp i samsvar med Hurdalsplattformen. Tillitsreform forutsetter at ansatte får tid og tillit til å gi bedre tjenester. Den må utformes i tett samarbeid med brukerorganisasjoner, tillitsvalgte og ledelsen i alle store, offentlige virksomheter. Vi forventer at dette følges opp i statsbudsjettet og at departementene setter av midler til innføring av tillitsreform og gir tydelige styringssignaler gjennom for eksempel tildelingsbrevene for innføring av reformen.

Medlemmene våre jobber innenfor ulike velferdstjenester, og har god kunnskap om hvordan tjenestene fungerer og hva som skal til for at de skal bedre. Vi ser hver dag at sosiale kriser krever sosialfaglige løsninger. Derfor har vi beskrevet og begrunnet våre krav til statsbudsjett for 2024.

FOs krav til statsbudsjett 2024

- Lovfest ansatte med sosialfaglig kompetanse i kommunalt forebyggende arbeid, i barnehage, skole, videregående skole og nærmiljøarbeid.
- Sosionomer og vernepleiere må bli lovpålagte profesjoner i helse- og omsorgstjenesteloven.

- Minimum 70 prosent av ansatte i tjenester til personer med utviklingshemming må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning på høgskolenivå, hvorav hovedtyngden må være vernepleiere.
- En langsiktig og helhetlig opptrappingsplan for å styrke levekår og tjenester til personer med utviklingshemming
- Spesialisthelsetjenesten må ivareta sosialfaglig perspektiv. Andelen sosialfaglige stillinger i barne- og ungdomspsykiatrien, psykisk helsevern for voksne, rusomsorgen og somatikken må økes.
- Sørg for nok økonomiske midler til bebudet forebyggings- og behandlingsreform for rusfeltet, og at sosialfaglige perspektiver blir ivaretatt.
- Sett av midler til autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer.
- Sett av særskilte midler til arbeid med å innføre tillitsreform i tjenestene helse - og omsorgsdepartementet har ansvar for.

Folkehelse

Folkehelse handler om å se innbyggerne i en helhetlig kontekst, der målet er å se hvordan individ og samfunn kan dra vekselvirkninger av hverandre, og at man ikke kun fokuserer på enkeltindivid og diagnoser. FO vil påpeke at psykososial trygghet og forebyggende sosialt arbeid er forutsetninger for en god folkehelse, og at det må være et satsningsområde for å redusere sosiale helseforskjeller. FO mener at for å få bukt med sosiale forskjeller i helse og levekår må det arbeides bredt og tverrfaglig. Arbeid med å innføre tillitsreform i velferdstjenestene forutsetter at tjenestene drives med tillit til ansatte som må ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å gi forsvarlige tjenester. Det forutsetter tillitsbasert styring og systematisk kompetanseoppbygging og utvikling.

Kommunene har en lovpålagt oppgave med å tilby forsvarlige helse- og omsorgstjenester til sine innbyggere. Oppgaven kan ikke løses uten vernepleiefaglig og sosialfaglig kompetanse, og dette må tydeliggjøres ved at profesjonene blir lovpålagte i kommunene på lik linje med leger, sykepleiere, fysioterapeuter, jordmor, helsesykepleiere, ergoterapeuter og psykologer.

FOs krav:

- Lovfest ansatte med sosialfaglig kompetanse i kommunalt forebyggende arbeid, i barnehage, skole, videregående skole og nærmiljøarbeid
- Sosionomer og vernepleiere må bli lovpålagte profesjoner i helse- og omsorgstjenesteloven.

Tjenester til personer med utviklingshemming

Personer med utviklingshemming får ikke helse- og omsorgstjenestene de har behov for og krav på. Kvaliteten på tjenestene er lav og tjenestene er ikke individuelt tilpasset, og det er alvorlig kompetansemangel.

FOs kartlegging av kompetanse i kommunale tjenester til personer med utviklingshemming, viser at kun 10,7 prosent av ansatte er vernepleiere, til tross for at utdanningen er målrettet for arbeid med denne gruppen. Det er kjent at personer med utviklingshemming har svakere rettssikkerhet og dårligere levekår enn resten av befolkningen. Nesten 30 år etter ansvarsreformen for utviklingshemmede, hvor målet var normalisering og gode levekår, er dette nedslående. Mer kompetanse i tjenestene er en forutsetning for å bedre situasjonen. FOs undersøkelse viser stor vernepleiermangel, og behov for 20 000 nye vernepleiere. Vernepleiere har en helse- og sosialfaglig kompetanse som er nødvendig også overfor andre brukergrupper enn utviklingshemmede, og i alle helse- og omsorgstjenestene.

FO mener en kompetansenorm må til i kommunale helse- og omsorgstjenester til utviklingshemmede. Minimum 70 % av ansatte må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning, hvorav hovedtyngden må være vernepleiere. Det betyr økning i antall stillinger med krav til kompetanse på høgskolenivå. Dette er nødvendige endringer når CRPD inkorporeres i norsk lov og stiller krav til tjenestekvalitet og kompetanse i tjenestene.

FOs krav:

- Minimum 70 prosent av ansatte i tjenester til personer med utviklingshemming må ha relevant helse- og sosialfaglig utdanning på høgskolenivå, hvorav hovedtyngden må være vernepleiere.
- En langsiktig og helhetlig opptrappingsplan for å styrke levekår og tjenester til personer med utviklingshemming

Sosialfaglige perspektiv i spesialisthelsetjenestene

FO ser en klar tendens til at autorisert helsepersonell prioriteres i både spesialisthelsetjenestene og kommunale helse- og omsorgstjenester. For å sikre at pasientene får den beste helhetlige behandlingen som mulig, mener vi sosialfaglige profesjoner og kompetanse må brukes og prioriteres i større grad. Det handler blant annet om å sørge for et helhetlig behandlingsløp som inkluderer somatikk, psykisk helse, økonomi, bolig, andre sosiale problemstillinger, sømløse overganger fra spesialisthelsetjenesten og kommunen, behandling og rehabilitering osv. Sosialfaglig personell er ikke vurdert i framskrivningen av helsepersonell, og det er klart sosialfaglige profesjoner kan redusere den forventede sykepleiermangelen. Videre er flere oppgaver som sosialfaglig personell utfører i spesialisthelsetjenestene ikke målbare i innsatsstyrt finansiering (ISF). Dette kan føre til nedprioritering av barnevernspedagoger, sosionomer og vernepleiere og bli salderingspost lokalt.

Som helsepersonellkommisjonen vektlegger står vi overfor store utfordringer i helse- og omsorgstjenestene fremover. Sosialfaglige profesjoner og oppgavedeling er en viktig del av løsningen på disse utfordringene, og vi ser frem til videre arbeid med å vurdere helhetlig organisering av og kompetanse i tjenestene.

FOs krav:

- Spesialisthelsetjenesten må ivareta sosialfaglig perspektiv. Andelen sosialfaglige stillinger i barne- og ungdomspsykiatrien, psykisk helsevern for voksne, rusomsorgen og somatikken må økes.

Rus og psykisk helse

Regjeringen lanserer flere planer og reformer knyttet til rus- og psykisk helsefeltet i løpet av 2023. FO har store forventninger, og vi forutsetter at det legges til grunn en helhetlig, faglig tilnærming, som ivaretar bredden i kompetansefeltet innen rus- og psykisk helsefeltet. Det er avgjørende å legge til rette for økonomiske avsetninger for å få gjort det som blir krevd av regjeringen i årene som kommer.

FO vil også påpeke at det er mange gode forebyggende og behandlende tjenester innen rus og psykisk helse, både innen kommunale tjenester, spesialisthelsetjenestene, og ikke minst ifra frivillig sektor. Utfordringen er at mange arbeider med det samme, og har samme målgruppe, men at arbeidet ikke er koordinert godt nok. Det er stort potensiale for å bedre tjenestene gjennom bedre koordinering fremover. Det kan også ha økonomiske gevinster.

FOs krav:

- Sørg for bredde i kompetansesammensetning i rus- og psykiskhelsefeltet

- Sett av økonomiske midler til rus- og psykisk helsefeltet, både innen kommunesektoren og spesialisthelsetjenestene.
- Sett ned et utvalg som skal se på hvordan forebyggende og behandlende tjenester innen rus- og psykiskhelsefeltet kan koordineres bedre.

Autorisasjon

FO mener det er på høy tid med autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer. Autorisasjon vil bidra til økt rettsikkerhet for brukerne av tjenestene barnevernspedagoger og sosionomer arbeider i. FO har tidligere regnet ut at drift av en autorisasjonsordning vil ligge på i underkant av 1,5 millioner kroner årlig.

FOs krav:

- Sett av midler til autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer.

Med vennlig hilsen

Sign
Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign
Andreas Pedersen Kikvik
Rådgiver